

Ne, lažnik pa res nočem biti.

10. Lepota resnice.

Luč se nam še posebno priljubi takrat, ko smo več časa imeli temo. Lepota resničnosti se nam bo tudi tem lepša zdela sedaj, ko smo natančneje opazovali njeno nasprotje — grdobno črne lažnivosti.

Resnica se večkrat imenuje med ljudmi tudi pravica; resnico ali pravico govoriti ali trditi, jim je isto. To pa je v veliko pohvalo resnicoljubju. Kakor se namreč pravičnost prišteva poglavitnim ali kardinalnim čednostim, prav tako se sme reči tudi o resnicoljubnosti, da je nekakšno poglavitna čednost slehernega kristijana, in da si nikakor ne moremo misliti pravega poštenjaka brez te čednosti — brez resnicoljubnosti. In to nam tudi zadostno potrjuje zgodovina in izkušnja.

Poglejte v stari zavezi poštenjaka Eleazarja. — Paganski poglavar mu je zapovedal, da mora jesti svinjsko meso, kar mu je pa prepovedovala njegova judovska vera. Ker ni hotel, je bil obsojen v mučeniško smrt Prijatelji, kakoršnih si je bil mnogo pridobil tudi med pagani, so mu nujno prigovarjali, naj si dá prnesti tako meso, kakoršno sme jesti, in naj se dela, kakor bi jedel svinjsko meso, pa bo prost. Toda častitljivi 90 letni starček se bolj boji laži in hinavščine, nego smrti. „Brez strahu“ — pravi — „hočem slavno umreti za predrage in presvete postave. Tako se bom po svoji starosti obnesel in mladeničem zapustil junaški zgled!“ In umirajoč mučeniške smrti je še veselo zaklical: „Gospod, ti veš, da to rad trpim, ker se tebe bojim!“ Mislite li, mladi čitatelji, da bi se bil ta blagi starček res tako junaško obnesel, ko bi ne bil v poštenosti utrjen že iz mladih nog? Le nikar ne mislite, da bi bil hotel biti na stara leta „mučenik resnice“, ko bi ne bil že od mladih nog ves čas odločen sovražnik laži!

V novi zavezi imamo pa brez števila takih junakov in junakinj, ki so rajše dali svoje življenje v najhujših mukah, kakor da bi se bili pregrešili zoper resnico. Apostoli so brez strahu trdili resnico pred ljudstvom,

pred sodniki in mogotci tega sveta, čeravno so vedeli, da si s tem nakopljejo najhujše preganjanje. In slično so vsi drugi milijoni svetih mučencev pravzaprav le zato prelili svojo mučeniško kri, ker se niso hoteli zlagati. Ko bi bili na vprašanje sodnikov, so li kristijani, izrekli le samo besedico „ne“, pa bi bili rešeni ali celó poplačani. A tega niso hoteli storiti, marveč so rajše prestali najhujše muke, kakor pa da bi se bili zlagali, ter so s tem zapustili sijajni zgled, naj bi tudi mi rajše pretrpeli one male neprijetnosti, kakor pa bi se z lažjo kopali iz kake male zadrege, ki je komaj vredna imena.

Izmed milijonov naj omenim le en sam zgled.

Ko je cesar Sevér kristijane preganjal, je bila zatožena tudi sv. Perpetua, da je kristijana, in zaradi tega vržena v ječo. Njen oče je bil še nevernik, vendar je zeló ljubil svojo hčer, zato hiti k nji v ječo ter jo prosi in ji zeló prigovarja, naj vendar ne reče pri sodniji, da je kristijana, da ne bo umorjena, tako mlada.

V ječi je stal vrč z vodo. Perpetuva vpraša očeta: „Kako imenujete to posodo?“ Oče odgovori: „Vrč; zakaj pa vprašaš to?“ Sedaj se vzdigne svetnica ter pravi ponosno in slovesno: „Vrču ne morem dati drugega imena; tako se tudi jaz ne morem imenovati drugega, kakor to, kar sem — kristijana!“ — Kakor ji je bilo tudi hudo, zapustiti dragega očeta, ljubljeno dete, in zgubiti svoje življenje, vendar se ni hotela zlagati, rajše je umrla mučeniške smrti.

Tudi svetna zgodovina nam priča, kako so resnico čislali od nekdaj vsi vrli poštenjaki. V dokaz nam bodi en zgled iz starodavnih časov, in eden iz novejše dobe.

Cesar Avgust je bil premagal Antoninija in je slovesno obhajal zmagoslavje v Rimu. Mej ujetniki, ki so šli z njim v poveličevanje zmage, je bil tudi egiptovski duhovnik, o katerem se je pripovedovalo kot nekaj posebnega to, da se je bil le enkratsamkrat zlagal v vsem svojem življenju. Rimski senat je celó v sužnjiku tako čislal resnicoljubnost, da ga je oprostil in častil na poseben način ter mu celó postavil spomenik, češ, naj bi še potomcem bil v čisljih spomin resnicoljubnega moža.

Amerikanski prezident Washington je bil še kot majhen deček sekirico dobil v dar. V otročji nevednosti gre ter obeli prelepo očetovo črešnjo, da se je morala posušiti. Oče, ki ni vedel, kdo je aaredil to škodo, je bil zelo užaljen in je rekel, da bi raje plačal 60 gld. kakor da se mu je pokvarilo to drevo. Ko pride mali sinček, ga vpraša: „Jurij, kdo je pokvaril drevesce?“ Deček se prestraši, a kmalu zopet osrči ter naravnost pové: „Oče, lagati se ne morem, jaz sem storil.“ Očeta je tako razveselila ta resnicoljubnost, da ga radostno objame, rekoč: „Tvoja odkritosrčnost in ljubezen do resnice me je obiluo odškodovala za poškodovano drevo; ljubša mi je, kakor tisoč dreves z najboljším sadjem.“

Ako sv. pismo pravi o laži, da so lažnive ustnice Gospodu gnusoba in da je laž grd madež na človeku, moramo pa nasprotno vzklikniti o resnici: „Kako lepe so ustnice, ki vedno govoré resnico, in kako krasno spričevalo je za človeka to, če se mu more reči, da se še ni nikdar zlagal!

Premeteni Andrejček.

^v**Z**e v prvi mladosti je bil Kotnikov Andrejček prav razposajen. Nobene stvari ni mogel pustiti pri miru. Nagajal je zdaj očetu, zdaj materi, zdaj komu drugemu, in marsikdaj je prejel plačilo za svojo nagajivost. Ali Andrejček se je že utrdil in nič se ni poboljšal. Pa ne mislite, da je bil Andrejček hudobnega srca; o ne, bil je pač take narave. Njegova kri se ni nikoli mogla mirno pretakati po žilah.

„Oh, Andrejček, kaj bo iz tebe? Nič ne ubogaš, vedno nagajaš, ti boš nekdam še velik revež“, rekla mu je večkrat mati.

„O, ne bojte se mati, saj nisem tak, kakor mislite. Kaj pa je za to, če vedno ne žedim v zapečku!“ se je odrezal navadno Andrejček.